

ເດືອນ ສິງຫາ 2007/August 2007
SHPN (CBD) 07/136LA (Lao)

**ບໍລິການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມ ວັນນະໂຣກ ແຫ່ງ ຣັດ ນິວເຊີາທ໌ເວລສ໌
NSW Tuberculosis Prevention & Control Service**

ການຕິດເຊື້ອວັນນະໂຣກແຝງ ແລະ ວິທີຮັກສາແບບປ້ອງກັນ (LTBI)

- ນາຍໜ້ຂອງທ່ານໄດ້ສົ່ງຢາໃຫ້ທ່ານກິນນຶ່ງຂຸດເພື່ອປ້ອງກັນວັນນະໂຣກ (TB).
- ການປິ່ນປົວແບບນີ້ໄດ້ອອກໃຫ້ທ່ານເນື່ອງຈາກວ່າ ທ່ານອາດຈະມີອາການຢາງໃດຢາງນຶ່ງ ເຊັ່ນ:
 - ການກວດວັນນະໂຣກດ້ວຍຜິວໜັງ (ທີ່ເອີ້ນວ່າ TST ຫຼື ການກວດ Mantoux) ຫຼື
 - ການຖ່າຍເອັກຊ໌ເຣໜ້າເອິກທີ່ມີຜົນຜິດປົກກະຕິ ຫຼື
 - ໄດ້ມີການຢູ່ໃກ້ຊິດຕິດຕໍ່ກັບຜູ້ທີ່ມີເຊື້ອໂຣກ TB.
- ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ບົ່ງບອກວ່າທ່ານອາດມີທາງຕິດເຊື້ອ TB ທີ່ອາດຈະກາຍມາເປັນໂຣກ TB ໄດ້.

ອັນໃດເປັນສິ່ງແຕກຕ່າງລະຫວ່າງການຕິດເຊື້ອTB ແລະ ໂຣກ TB ?

ການຕິດເຊື້ອTB :

- ການກວດ TST ມີຜົນເປັນທາງບວກ ບົ່ງບອກ ການຕິດເຊື້ອ TB
- ໃນເວລາທີ່ຄົນຜູ້ນຶ່ງຕິດເຊື້ອTB ກໍຈະມີໂຕເຊື້ອໂຣກ TB ຢູ່ໃນຮ່າງກາຍ, ແຕ່ວ່າ ມັນຈະບໍ່ເຄື່ອນໄຫວ ແລະ ບໍ່ສາມາດແຜ່ຂຍາຍໄປຫາຄົນອື່ນ.
- ໃນກໍລະນີສ່ວນຫຼາຍ (90-95% ຂອງຄົນທັງຫຼາຍ) ຣະບົບພູມຕ້ານທານໃນຮ່າງກາຍຈະຄວບຄຸມໂຕເຊື້ອໂຣກ ແລະ ໂຣກ TB ກໍຈະບໍ່ເກີດຂຶ້ນ
- ຄົນທີ່ມີແຕ່ເຊື້ອTB ເທົ່ານັ້ນ ຈະບໍ່ມີອາການໃດໆ ແລະ ຈະ ມີສຸຂະພາບດີ.

ວັນນະໂຣກ TB :

- ໃນປະມານ 5-10% ຂອງຄົນທີ່ຕິດເຊື້ອ TB ນັ້ນ ກໍອາດຈະເກີດເປັນໂຣກTB ໄດ້ໃນເມື່ອໂຕເຊື້ອໂຣກ TB ທີ່ບໍ່ເຄື່ອນໄຫວ ເກີດມີປະຕິກິຣິຍາເຄື່ອນໄຫວ ແລະ ເພີ່ມຈຳນວນທະວີຂຶ້ນ.
- ສິ່ງນີ້ສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຫຼັງຈາກຫຼາຍປີກໍຕາມ ຊຶ່ງຕາມປົກກະຕິຈະເກີດຂຶ້ນເມື່ອຣະບົບພູມຕ້ານທານໃນຮ່າງກາຍອ່ອນແອລົງ. ອັນນີ້ແມ່ນອາດຈະເປັນຍ້ອນວ່າມີອາຍຸຫຼາຍຂຶ້ນ, ມີການເຈັບປ່ວຍທີ່ຮ້າຍແຮງ, ການໃຊ້ຢາເສບຕິດ ຫຼື ເຫຼົ້າ, ຕິດເຊື້ອ HIV (ເຊື້ອໂຣກທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດເປັນ AIDS), ຫຼື ໃນສະພາບການອື່ນໆ.

ການຕິດເຊື້ອ TB	ໂຮກ TB
ໂຕເຊື້ອໂຮກTB ທີ່ບໍ່ເຄື່ອນໄຫວໃນຮ່າງກາຍ	ໂຕເຊື້ອໂຮກTB ທີ່ເຄື່ອນໄຫວໃນຮ່າງກາຍ
ບໍ່ມີອາການຂອງ TB	ມີອາການຂອງໂຮກ TB ເຊັ່ນ ໂອ, ມີອາການໄຂ້, ນ້ຳໜັກຫຼຸດລົງ
ບໍ່ສາມາດແຕ່ຂຍາຍໄປຫາຄົນອື່ນ.	ອາດແຕ່ຂຍາຍເຊື້ອໂຮກTB ໄປຫາຄົນອື່ນ.
ອາດຕ້ອງການ ການຮັກສາສຳລັບການຕິດເຊື້ອTB ເພື່ອປ້ອງກັນການກ້າວໄປເປັນໂຮກ TB	ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຮັກສາເພື່ອປົນປົວໂຮກTB

ການຮັກສາສຳລັບການຕິດເຊື້ອ TB ແມ່ນຫຍັງ?

- ຕາມທັນມະດາຢາກິນທີ່ເອົາໃຫ້ເພື່ອປ້ອງກັນTB ນັ້ນແມ່ນ ອີໂຊເນັຍຊິດ (isoniazid) ເຖິງແມ່ນວ່າຢາແບບອື່ນໆກໍອາດຈະຖືກນຳມາໃຊ້.
- ຢາເຫຼົ່ານີ້ຈະຕ້ອງກິນທຸກໆມື້ເປັນເວລາ 6 ເດືອນເປັນຢ່າງຕໍ່າ ເພາະວ່າມັນຕ້ອງໃຊ້ເວລາດົນສຳນື້ເພື່ອຈະຂ້າເຊື້ອໂຮກ TB ເຄື່ອນໄຫວນັ້ນໄດ້.
- ທ່ານອາດຈະໄດ້ຮັບຢາ ໄພຣິດອັກຊິນ (pyridoxine) [ວິຕາມິນ B6] ເພື່ອປ້ອງກັນອາການຂ້າງຄຽງທີ່ອາດເກີດມາຈາກຢາ ອີໂຊເນັຍຊິດ.

ຂ້ອຍບໍ່ຮູ້ສຶກເປັນໄຂ້, ຂ້ອຍຍັງຕ້ອງກິນຢາຢູ່ບໍ່?

- ເຖິງແມ່ນວ່າທ່ານຈະບໍ່ຮູ້ສຶກເປັນໄຂ້, ການຮັກສາການຕິດເຊື້ອໂຮກ TB ຕັ້ງແຕ່ຂັ້ນຕົ້ນໆກໍຈະສາມາດຂ້າເຊື້ອໂຮກ TB ທີ່ມີຢູ່ໃນຮ່າງກາຍຂອງທ່ານ ແລະ ເປັນການຊ່ວຍປ້ອງກັນທ່ານຈາກການພັດທະນາຂຶ້ນເປັນໂຮກ TB.
- ການຮັກສາການຕິດເຊື້ອໂຮກTB ສາມາດຊ່ວຍປ້ອງກັນໂຮກTB ໄດ້ໃນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ກິນຢາຈົນຄົບໝົດຊຸດ.

ການຮັກສາການຕິດເຊື້ອໂຮກ TB ມີຄວາມປອດພ້ຍບໍ່?

- ຢາເຫຼົ່ານີ້ມີຄວາມປອດພ້ຍ ແລະ ຄົນສ່ວນຫຼາຍ (ຮວມທັງພວກເດັກນ້ອຍ) ບໍ່ເຄີຍພົບກັບບັນຫາໃດໆໃນເວລາທີ່ກິນຢານີ້
- ບາງຄົນກໍອາດຈະມີອາການຂ້າງຄຽງ ເຊັ່ນ:
 - ເຈັບກະເພາະ
 - ຜິວໜັງ ຫຼື ຕາ ສີເຫຼືອງ
 - ປັສວະສີເຂັ້ມ (ຄືກັບຊາດຳ ຫຼື ກາເຟ)
 - ເບື້ອອາຫານ
 - ປວດຮາກ ຫຼື ຮາກ
 - ເປັນຕຸ່ມຜິ້ນ ຫຼື ອາການຄັນ
 - ເປັນໄຂ້
 - ມີຄວາມອິດເມື່ອຍຢ່າງໜັກ
 - ອາການຄັນຍຸບຍຸບຕາມນິ້ວມື ຫຼື ນິ້ວຕີນ

ກະຮຸນາແຈ້ງໃຫ້ນາຍໝໍ ຫຼື ພະຍາບານຂອງທ່ານຊາບໃນທັນທີຖ້າຫາກທ່ານມີອາການດັ່ງກ່າວເຫຼົ່ານີ້ ຫຼືອາການອື່ນໆທີ່ທ່ານມີຄວາມກັງວົນ. ອາການຂ້າງຄຽງທີ່ມີເປົ້າເຊັນເກີດຂຶ້ນໄດ້ໜ້ອຍແຕ່ຮ້າຍແຮງແມ່ນອາການຕັບລິ້ນເຫຼວ, ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ອາການນີ້ສາມາດຫຼີກເວັ້ນໄດ້ດ້ວຍການຄວບຄຸມເບິ່ງຢ່າງລະມັດລະວັງຈາກນາຍໝໍຂອງທ່ານ.

ຂ້ອຍຈະກິນຢາທີ່ແບບໃດ?

- ໃນແຕ່ລະມື້ ທ່ານຄວນກິນຢາທັງໝົດຜ່ອມກັນເທື່ອດຽວ.
- ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານຈື່ການກິນຢາໄດ້ ທ່ານອາດຈະເຫັນວ່າເປັນການດີໃນການໝາຍໄວ້ຢູ່ເທິງປະຕິທິນ ຫຼື ຢູ່ໃນປຶ້ມບັນທຶກສ່ວນຕົວໃນແຕ່ລະມື້ ຫຼື ກິນຢາຂອງທ່ານນຶ່ງຊົ່ວໂມງກ່ອນອາຫານຄາບນຶ່ງ.
- ຖ້າທ່ານລືມກິນຢານຶ່ງມື້ ກໍຈົ່ງກິນຢາຕາມປະຣິມານເດີມໃນມື້ຕໍ່ມາ (ແຕ່ວ່າຢາກິນເພີ່ມປານີມານເທົ່າໂຕໃນມື້ຕໍ່ມາ). ຖ້າທ່ານລືມກິນຢາຫຼາຍເທື່ອຢານັ້ນກໍອາດຈະບໍ່ມີປະສິດທິພາບໃນການຂ້າເຊື້ອໂຣກ TB ໄດ້. ທ່ານຄວນບອກນາຍໝໍ ຫຼື ພະຍາບານຂອງທ່ານຖ້າຫາກວ່າທ່ານລືມກິນຢາເລື້ອຍໆ.
- ທ່ານບໍ່ຄວນດື່ມເຫຼົ້າໃນລະຍະທີ່ທ່ານກິນຢາ. ໃຫ້ກວດເບິ່ງກັບນາຍໝໍຂອງທ່ານກ່ອນທີ່ຈະກິນຢາໃໝ່ໃດໆ (ຮວມ ທັງຢາທີ່ຊື້ໄດ້ຈາກຮ້ານຂາຍຢາ ຫຼື ຢາກິນແກ້ປວດ ເຊັ່ນ ຢາ ພາຣາເຊຕາມອລ) ເພາະວ່າມັນອາດຈະກະທົບກະເທືອນຕໍ່ຢາທີ່ທ່ານກິນເພື່ອປ້ອງກັນ TB.

ຂ້ອຍຕ້ອງບອກໃຜບໍ່ກ່ຽວກັບການຮັກສາການຕິດເຊື້ອໂຣກ TB ຂອງຂ້ອຍ?

- ຄົນທີ່ມີພຽງແຕ່ເຊື້ອໂຣກ TB ເທົ່ານັ້ນບໍ່ສາມາດແຜ່ຂຍາຍ TB ໄປຫາຄົນອື່ນໄດ້, ດັ່ງນັ້ນ ບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ທ່ານຈະຕ້ອງບອກຜູ້ໃດຕາມບ່ອນເຮັດວຽກ, ໂຮງຮຽນ ຫຼື ມະຫາວິທຍາລັຍ ຖ້າທ່ານບໍ່ຕ້ອງການ. ທ່ານຄວນບອກນາຍໝໍຄົນອື່ນໆທີ່ທ່ານໄປຫາ ແລະ ພວກເຂົາກໍຈະເກັບຂໍ້ມູນນີ້ເປັນຄວາມລັບ.

ສິ່ງອື່ນໆທີ່ຄວນພິຈາລະນາ

ນອກຈາກສິ່ງຕ່າງໆທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ:

- ທ່ານຄວນບອກນາຍໝໍຂອງທ່ານຖ້າຫາກທ່ານມີບັນຫາສຸຂະພາບອື່ນໆ ຫຼື ທ່ານຢາກຖືພາ.
- ໃນລະຍະທີ່ທ່ານກິນຢາ ທ່ານສາມາດສືບຕໍ່ເຮັດກິຈະກຳຕ່າງໆທີ່ເຮັດຢູ່ໄດ້.

ເພື່ອເອົາຂໍ້ມູນເພີ່ມຕື່ມ

- ໃນລະຍະເວລາທີ່ທ່ານກິນຢາຢູ່ນັ້ນ ນາຍໝໍ ຫຼື ພະຍາບານ ກໍຈະເບິ່ງທ່ານຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີເພື່ອກວດເບິ່ງຄວາມກ້າວໜ້າຂອງທ່ານ, ແຕ່ວ່າ ຖ້າທ່ານຕ້ອງການຂໍ້ມູນເພີ່ມຕື່ມ ຈົ່ງຕິດຕໍ່ຄລິນິກກວດໜ້າເອິກໃນທ້ອງຖິ່ນຂອງທ່ານ ຫຼື ໄປຫານາຍໝໍຂອງທ່ານ.